

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre
Félévre
Negyedévre
Egy hónapra

10. — ct
5 " — " 50 "
1 " — " — "

Egyes szám ára 4 kr

Felölös szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzör hirdetések alkú szerint jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr

Kossuth szobra.

Debreczen, jun. 17.

Szóljunk őszintén. Talán nem is egészen a buta hiperlojalitás az oka, hogy a Kossuth-szobor felállítása nálunk még mindig csak t e r v.

Most, mikor tagadhatatlanul egészségesebb szellem kezdi áthatni közéletünket, lehetetlen feltenni a mi kormány-párti apró-szenteinkről, hogy képesek lennének egy nemes eszme megvalósítását megakadályozni, ha azt társadalmunk komolyan akarja.

Eddig talán akadály volt ez is, de ma már nem egészen így van.

A maros-vásárhelyiek Kossuth emlékének szobrot állítottak, mert akaratuk és áldozatkészségük volt hozzá.

Maros-vásárhely nem elégedett meg a passzív hazafiasság kétes érdemével. Nem tartotta a büszkeségre kellő jog-czimnek azt, hogy magyar. A legnemesebb áldozatkészséggel, munkás hazaszeretettel bámulatot keltő, tiszta lelkesültséggel hozza meg egyik áldozatot a másik után. Nem jajgat a házi pénztár sivár állapota felett, hanem ismer olyan célokat is, melyekre áldozni kell s olyan áldozatot, melyet a legnagyobb erőfeszítés mellett is kö t e l e s s é g meghozni!...

Nem lehet szégyenérzet nélkül gon-

dolni arra, hogy nálunk mindenre jut, csak hazafias célra nem.

Szeretjük Debreczent a magyar kultúra és hazaszeretet erős várának nevezni s már régi idő óta nem látunk egy jelenséget sem, hogy ezt a szép címet valóban megérdemli.

Közöny, szűkkeblűség, üzleti szellem kezdik jellemezni úgy a hivatalos Debreczent, mint a debreczeni társadalmat.

Olyan tünetek ezek, melyek a kozmopolitizmustól való félelmet fájdalomosan jogossá teszik. Nem rémkép ez, hanem igaz valóság. Az a nép, mely legnagyobbjainak emlékét nem becsüli meg, közel van ahhoz, hogy minden nemzeti jelleget eldobjon!...

Nem dobálódzunk a szavakkal, mikor azt állítjuk, hogy Debreczennek a Kossuth-szobor felállítása b e c s ü l e t b e l i k ö t e l e s s é g e ! . . .

És ha már sem a debreczeni társadalomtól, sem Debreczen városától nem remélhetjük az eszme megvalósítását, vegye azt kezébe az ifjuság!

Hozza meg még egyszer a maga áldozatát saját filléreiből s kezdje meg a gyűjtést, a propagandát minden téren.

Használja fel a kapacitálást, az eredményhez jutás minden megengedett eszközét, mert annak a szobornak mielőbb állni kell!...

Debreczen b e c s ü l e t b e l i

ü g y é t tegye hát magáévá a f ő i s k o l a i f j u s á g a, a mely még tud és akar hazafias lenni!...

Mutassa meg, hogy a lelkesedés a közöny és fásultság korában is arathat diadalt.

... És Debreczen jövő történetírői a debreczeni főiskolai ifjuságnak adják meg azt a pálmát, melyről a város és társadalma — úgy látszik — önként es szívesen mondott le — a m a i Debreczen még nagyobb dicsőségére!...

A. E.

A kiegyezés a bizottságokban.

I. A közigazgatási bizottságban.

A képviselőház k ö z g a z d a s á g i b i z o t t s á g a A n d r á s s y Tivadar gróf elnöklésével tegnap tárgyalta a vám-és kereskedelmi viszonyoknak és ezekkel összefüggő némely kérdésnek rendezéséről szóló törvényjavaslatot. A kormány részéről jelen volt S z é l l, L u k á c s, H e g e d ü s, D a r á n y i.

A törvényjavaslatot R o z e n b e r g Gyula előadó ajánlotta elfogadásra. Kiemelte, hogy a törvényjavaslat az országnak az önálló vámterülethez való jogát, az önálló vámterület jogállapotát s az azokhoz fűzött közjogi konvencziákat teljesen megóvja és kidomborítja. A javaslat, ismét a korlatok nélkül való forgalom fontartását ajánlja, egyébként a viszonyosság alapján biztosítva van minden oly intézkedés, mely a szövetségi törvényjavaslatban benne volt, de itt formai

Vértelen diadalok.

— A „Debreczen” eredeti tárczája. —

Írta: **K. Gy.**

A 40 es évek végéről keltezett egy régi angol folyóirat került a kezeim közé. Lapozgatván benne, egy helyen a magyar viszonyokról írt cikkre akadtam, melyben a magyar viszonyokkal bizonyára ismerős ember számol be a politikai s kulturális mozgalmakról, Magyarországon. A névtelen referens, utalva egy még a század elején angol fordításban megjelent költemény-kötetre, bámulatát fejezi ki a felett, mily nagyot haladt a népecske (little people) az azóta lefolyt 20 év alatt. Azután emlegeti Petőfit, Jókait, Eötvöst s kiválóan megdicséri Kemény Zsigmondot, mint publicistát és regényírót.

Egondolkoztam e sorok felett. Egy nagy nép, egy óriás, aki huszszor akkora mint mi, s a mellett teljesen idegen, folyton vet egy-egy pillantást felénk s mindig vesz észre valamit bennünk, ami megragadja figyelmét! — Egy nagy nép, melynek irodalma beláthatatlan nagy rengeteg rájok nézve úgy, mint reánk idegenekre, ide oda pillant s talál ami kicsiny, nem is oly régen művelt kulturánkban olyat, a mi gondolkodóba ejti, sőt, amit az ő nagy rengetegébe való átültetésre, méltónak tart. És teszi ezt csupán idealizmusból, a kultúra haladása iránt való érdeklődésből.

Hát mi? Hat mi észrevesszük-e azokat a nagy alkotásokat, amelyek az ő kezeik közül kerülnek ki? Igyekszünk-e nyomukba

lépni, a kik, mint a fent idézett névtelen referens írja, annyi nemzeti vonásokban hasonlítunk hozzájuk? Bizony, aligha. Szerencsétlenségünk, hogy német emelőre kerültünk, mely emelőt most megizmosodva sem bírnak elhagyni.

Ebből az emelőből szívunk mindent: ha reformot akarunk, oda tekintünk jó szomszédainkra s reformot alkotva, sokszor a jó magyar szokást cseréljük ki, osztrák eszmékkel, amelyekkel aztán nem tudunk megbarkozni.

Gyakorlatias szellemünk dacára erősen kapaszkodunk a német mintájú gimnáziumhoz, melyet 30 év alatt sem szoktunk meg s folyton reformálunk, a helyett, hogy nemzeti jellemünk alapjaira helyezkedve egyszer már megállapítanók az igazi magyar középiskolát! A francia irodalomért rajongunk, pedig ugyan mi szivarog onnan be más hozzánk, mint a századvégi romlottság, elzüllött erkölcsök, rombolva, metelyezve, a mi még jobbára megőrzött régi hagyományainkat! És ez alatt az angolok meg nem szünve figyelnek reánk; napról-napra többen tanulnak meg magyarul, hogy az eredeti forrásból merithessenek s meritenek is, igaz, nem mindig a legusztább erekből!

Bain S. eredetiből fordítgatja Jókait s az olvasó közönség nagy élvezettel olvassa a kimerithetetlen phantáziájú keleti poétát; — Felberman Lajos, a Life szerkesztője, néha egy egész évfolyamon át ismerteti a magyar viszonyokat lapjában s legujabban igen ala-

posan megirt irodalom-történet hagyta el a sajtót, helyes, tiszta képet nyújtva a mi irodalmi idealjainkról, törekvéseinkről.

Legujabban pedig Anglia legnagyobb aethetikusa emlékezett meg rólunk: Boyle Lawrence, abból az alkalomból, hogy megbeszélés tárgyát képezte, mivel zárják be legméltóbban e letűnő századot?

London legelőkelőbb színháza, a Drury Lane, minden évet egy oly pantomimival fejez be, mely a lefolyt év összes, jelentékeny eseményét összefoglalja. E pantomimikus összefoglalás eleinte komoly irányu volt, idővel azonban megrohasztotta a francia századvégi léhaság s nem ismervén morált, szentet és sérthetlent, kigunyol e szellem mindent: vallást, családi életet, politikát, művészt, hőst személy válogatás nélkül!

Íme, a komoly, morális Anglia is befogadta e szellemet s a Drury Lane megnyitotta kapuit e léha stílus számára! Mert hát ismeretes tény, hogy a levegőben milliárd számra vibráló penészgombák végtelen kicsinységök-nél fogva megtalálják a repedéseket a kemény, sima grániton is s beléjük fészkelve magokat rombolnak, rohasztanak, a gránit-hegyeket puha televenynyé változtatják. Vajjon az erkölcsi penész rombolásai nyomában is oly televény keletkezik-e majd, melyből a morál gyümölcsei annál bujábban fognak felvirágozni, ki tudná megmondani?!

A Drury Lane ellen a közvélemény nem egyszer emelte fel szavát, de nem sok eredménynyel, mert mögötte volt s van a társa-

okokból kimarad s azokat a kormány nálunk részben rendelettel, részben adminisztratív intézkedéssel fogja életbe léptetni.

B a t t h á n y Tivadár gróf már az előző bizottsági tárgyaláskor hosszabb időre óhajtott az Auszriával való gazdasági rendezkedést s ugyanakkor csatlakozót Károlyi Sándor gróf amaz indítványához, hogy a külföldi szerződésekket egyidejű járattal állapítsák meg. A szóló készséggel járul hozzá a törvényjavaslatához.

E n d r e y Gyula pártállásánál fogva és tisztán elvi szempontból, de azért sem fogadja el a jelen törvényjavaslatot, mert nem látja azt az 1867: XII. törvényzikk 68-ik és az 1898: I. törvényzikk 3. §-ának megfelelőnek, mert a kormánynak most nem önálló jogállapot föntartásáról, hanem az önálló vámterület közvetlen megalkotásáról kellett volna gondoskodnia.

S z i n a y Gyula szintén nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert a gazdasági közösséget Magyarország és Ausztria közt üdvösnek semmiként sem tudja elismerni. Ha egyéb nem, a legutóbbi négy év története s az Ausztria részéről tapasztalt meggyőzték volna arról, hogy a gazdasági szövetség föntartása alacsonyabb nem lehet s hogy jobb e viszonyt ma, mint holnap szakítani.

Visontai Soma kijelenti, hogy az önálló vámterületnek nemcsak politikai, hanem különösen közgazdasági okokból a híve. Szerinte magyar kormány nem lehet elvi ellensege az önálló vámterületnek, mert annak még a jelen esetben való előkészítése is törvényes kötelessége. A javaslatot nem fogadja el.

L a n c z y Leó a törvényjavaslatot és alap-diszpozícióját ugyan azokból az okokból fogadja el, amelyekből annak idején elfogadta a vámszövetség fenntartását. E javaslatához azért is hozzájárul, mert szemben a pártközi paktumba foglalt megállapodással lényeges haladást jelent abban, hogy viszonyunkat Ausztriával további 8 évre rendezi. A javaslat oly ciklust és annyi időt biztosít számunkra, a mely alatt lehetséges lesz számolnunk az az eshetőséggel is, hogy ha nem sikerül Ausztriával érdekeinknek megfelelő gazdasági szövetséget kötni. A magyar ipar fejlődése s az esetleg szükségessé váó előkészületek szempontjából örömmel fogadja el szóló a törvényjavaslatot.

K o v á c s y Sándor örömmel fogadja el a javaslatot s elfogadja Király Ferenc is, noha az önálló vámterületnek híve.

S z e l l Kálmán miniszterelnök sorra czáfolgatta a felszólalók ellenvetéseit s kifejtette, hogy legfontosabb része a javaslatnak

a határidők összeesése, a mi világosan megszerzett s megoldott biztosíték. A mi a lejáratú határidőket illeti, azok egyidejű lejáratát oly kardinalis követelménye a magyar gazdasági életnek, hogy ettől a tárgyalásokon nem tér el egy percze sem. Két nagy és fontos föltételhez kötötte ő az 1907. évet. Első az, hogy a külföldi szerződések egy időben járjanak le az Auszriával való közösséggel. A másik fötétel, a melyhez az egyezség létesítését kötötte, az, hogy mindkét állam gazdasági érdekeinek megfelelő autonóm vámtarifa létesítése megfelelő, teljesen biztos garanciát és szankciót nyerjen. A külföldi kereskedelmi szerződések felmondása tekintetében oly világosak és szabatosak a törvényjavaslat intézkedései, hogy hozzájuk semmi kétség nem férhet. Teljesen meg van bennünk óva az ország föltétlen joga, hogy a szerződéseket akkor mondja föl és e joggal akkor éljen, a mikor és a mint jól fölfogott érdekeinek leginkább megfelel.

A miniszterelnöknek beszéde után a törvényjavaslatot mind általánosságban mind pedig részleteiben elfogadta a bizottság.

II. A pénzügyi bizottságban.

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöke alatt tartott ülésében, melyen a kormány részéről Szell K., Lukács, Hegedüs és Daranyi, a pénzügyminiszterium részéről Graenzenstein és Toepke államtitkár, Kovács Gyula m. tanácsos és Dobóky m. titkár, a földm. miniszterium részéről Otyk osztálytanácsos volt jelen, tárgyalás alá vette a vám- és kereskedelmi viszonyoknak s ezekkel összefüggő némely kérdésnek rendezéséről szóló javaslatot.

N e m é n y i Ambrus előadó utal arra, hogy ennek a javaslatnak története szenzációkban és változásokban annyira gazdag, egyes részeinek kiküzdése és biztosítása pedig mondhatni oly dramatikusan folyt le, hogyha mind ezek után és a képviselőház szerdai ülésében történtek után az előadó most újra hozzá fogna a javaslat politikai méltatásához, ez olyanformán tűnnék fel, mintha valaki egy 4 szakaszból álló verses hősköteményhez kiegészítőül egy 5-ik szakaszt akarna írni rideg pénzügyi bizottsági prózában. Erre nem akarván vállalkozni, egyszerűen konstataja, hogy a javaslat megfelel azon politikai szempontoknak is, melyek a bizottságot a kiegyezési kérdések megítélésénél minden alkalommal vezették. A javaslatnak kereskedelem politikai részéről, nevezetesen arról a kérdésről, hogy közös vagy külön vámterület, a bizottság ezut-

tal sem állíthat fel örökbecsű dogmákat. Csak annyit mondhat, hogy mérlegelve egy a saját gazdasági helyzetünket, mint a nemzetközi kereskedelmi politikai viszonyokat, a szabadforgalom föntartása ez idő szerint megokoltnak látszik, feltéve, hogy ez a szabadforgalom nemcsak nyeresterményeink kivételét biztosítja, hanem iparunk fejlődését sem nyűgözi le. A jelen javaslat nemcsak ennek a kritériumnak felel meg, hanem 4. §-ában oly diszpozíciókat tartalmaz, melyek közjogi szempontból épp úgy, mint kereskedelmi politikai tekintetben fogva már azért is értékesek, mert a jövőben minden huzavonatot kizárnak és végleges intézkedéseknek vetik meg biztos alapját. A javaslat pénzügyi részére áttérve, ismerteti az idevágó intézkedéseket, melyek jobbara az előző vámszövetségi javaslatból vannak átvéve és alkalmasak arra, hogy Magyarország sérelmeit úgy a kiviteli jutalmakkal, mint az adóvisszatérítésekkel orvosolják.

Felkéri a kormányt, hogy azokra az ügyekre vonatkozólag, melyeknek rendezése a miniszterelnök bejelentése szerint rendelteti uton fog történni, a kivitel módzatait a bizottság előtt ismertesse. — Ezek után a törvényjavaslatot ismételtelen elfogadásra ajánlja.

R o s e n b e r g Gyula a közgazdasági bizottság előadója bejelenti, hogy a bizottság a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

K o s s u t h Ferencz fudalossal látja, hogy a mult kormány nemcsak elzárta azt a providenciális alkalmat, a midőn helyre ehetett volna aiti az ország közgazdasági önállóságát, hanem mas az ország j gait sértő lekötöttségbe is belement. A mostani kormány ezt a súlyos bűnt megreperalta ugyan, de ennek a kormánynak is hibája az, hogy nem tekintette, hogy mit rendel a törvény s ehhez képest nem létesítette az önálló vámterületet, a minek előkészítésére ez év végéig meg lett volna idő. Magyarország közgazdasági felvirágzása teljes lehetetlenség az önálló vámterület nélkül. A jelen törvényjavaslat teljesen a reciprocitástól függ, arra nevezve pedig semmi garanciánk nincs, hogy Ausztria részéről a reciprocitás megadatik. Könnyű lehetne, hogy mihielyt a reichsrath összeül, a reciprocitás meg lesz tagadva s mi teljesen készületlenül fogunk állani.

BELFÖLD.

Uj főispán. A sok port felvert főispán ság kérdése végre Udvarhelymegyében is meg-

dalomnak az a rétege, mely Angliában s nálunk is és mindenütt, felelőzi magát a közvéleményen! Az a rége, mely a mulban kivivott nagy nevek magaslataira állva, vagy a mozgalom es takarekosság által egybehalmozott aranyhalmaiban turkálva, lenézi azokat, a kik ma kovácsolják a jövő századok nagy neveit s gyűjtik a jövő domináló nagy tőkét! ... Es a Drury Lane tovább is előadta frivól pantomimiai, s a dissonans hangok daczára sem panaszkodott üres házró, kicsiny jövedelemről. Mert hát a nagy neveket s nagy aranyarmadákat ép úgy körül rajongják az elődők ezrei, mint a feloszlasnak induló hullat a husevő rovarok ...

Hanem hat, kérdi Boyle Lawrence, egy századot is úgy adjon át a históriának a világnagyobb városa, a Nyugat kulturájának nagy gyülekező helye, mint egy evet, egy rövidke evet?! Pocsolyába fullasszon, sárral dobálva tegyen dögleletessé egy kimuló századot, mintha egy rövidke, jelentéktelen napról volna szó?!

Egy század! És még hozzá a XIX. század! A haladás páratlan százada! Az emberi ész mindenhatóságának, a Darwinoknak, Humboldtoknak százada! Nem, ez már meghaladna minden cinizmust.

Lawrence keresi hát azt a darabot, mely a letűnő századot hozza méltó módon kiserhetné sirjába, — azt a darabot, a mely

a XIX. század szülötte s a 19 száz nagy irodalmi alkotásai között a legnagyobb.

Faust otlik szemébe! Faust, — kétségtelenül a legnagyobb írói szellem legkolosszálisabb alkotása, de nem tisztán e század szülötte, a mult hagyományain nőtt fel. Annak a régen letűnő időnek kristalizált megjelenése a Faust is. A ma s még inkább a holnap sok tekintetben idegen Faust világában! Meg a II. r. 5. felvonásának parterődítési jelenete nyujtaná valamelyes, halvány képét a 19 száz nagyszerű küzdemeinek: de az is hogyan végződik? A pozitív irányu munka kudarc-a pedig a XIX. század pozitív szeleme a század végéig csak diadalt aratott, csak hódított!

Lawrence hallotta hírét Madachnak. Foglalkozik vele s a Daily Mail-ben kifejezi meggyőződését, hogy a századot méltóbban nem lehetne befejezni, mint az «Emler Tragédiája»-val! Lawrence e művet a lezbrilliansabbnak, a legfenyesebbnek, a legmagasztosabbnak mondja a század e nemű termékei között. A világirodalom egyik legklasszikusabb művének nevezi s nem látja a századnak méltóbb befejezését, mint Madachsal, a ki belenézett a multba, megértette a jelent a próféta lelkével merész pillantást vetett a messze jövőbe s az emberi küzdelmek végére tudott látni!

Valóban, nem vagyunk költők, de lehetetlen, hogy e dologról olvasva egy gyönyörű

kép ne keletkezzek lelkünkben: a letűnő század ravatala, fölőtte Madach, mint a XI. szín Évjára, felemelkedve a magasba, a hol már nemcsak mi látjuk őt, magyarok, hanem meglathatják m i n d e n e k.

Diadal ez, kétségkivül nagy diadal! A magyar szellem diadala a nagy multtal bíró Nyugaton, a mely keveset tud rólunk s azt a keveset is rosszul tudja; de azon az uton van hogy téves felfogását megváltoztassa! Utazói mind számosabban keresnek fel bennünket, mint a csodás Afrika belsejét a nagy felfedező s mind tisztább perspektívát rajzolnak rólunk a Nyugat népei számára,

Hiszén Petőfit vagy 15 nyelven olvasnak — Angliától a messze Japánig mindenki ismeri egy-egy dalát, Madachot lefordították már szerbre (Joanovics), olaszra (Czink S.) németre (Döczy), francziára, dánra, (Wallis) angolra s előadták már Europa minden nagyobb szinpadán!

Évszázados nagy harcaink bámulatot keltettek a Nyugatban, melynek védtük kulturáját a mienk rovására, de a bámulathoz ritkán csatlakozik a szeretet is. Megszoktak bennünket kiválóan harcias, s mint harcias népet, vadnak, nyersnek, a kultura iránt fogékonysággal nem bírónak ismerni. Az utóbbi évtizedek fegyver nélküli harczeit a politika és kultura terén s a nyomunkban járó nagy diadalog meggyőzték már a Nyugatot arról is

oldást nyert. A hivatalos lap tegnapi száma közli H a l l e r János grófnak, Udvarhely-megye főispánjának az állásától saját kérelmére történt fölmentését. Utóda H o l l a k i Artur, Hunyadmegye alispánja, a kinek ki-nevezése a fölmentésről szóló kir. kézirat be-fejező soraiban olvasható.

Küldöttség a pénzügyminiszternél.

A lévai kereskedelmi csarnok küldöttsége tiszteleggette tegnap L e i d e r f r o s t László országgyűlési képviselő vezetésével L u n a k á c s László pénzügyminiszternél, a lévai kereskedőket sújtó túl magas adójavaslatoik tárgyában.

A küldöttség szóoka, a csarnok elnöke F i s c h e r Miksa előadta a serelmeket, mire a miniszter arról biztosította a küldöttség tagjait, hogy utasítást fogja a javaslatok készítő közegeket, — hogy az adózó polgárok igazságosan és méltányosan adóztassanak meg.

Egy román nemzetiségi martir. Lukács László, a laczfai oláh pópa, ki a magyar állameszme elleni izgatása következtében ismételt ellenkezésbe jött az ország alap törvényeivel és papi állásának követelményeivel, majdnem két hónap óta Rómában időzik, hogy püspöke ellen a szent széknel panaszt emeljen. Szerinte Szabó János szamosújvári püspök méltatlanul üldözi. Lukácsiu már annak előtte többször járt a Vatikánban, a hol mint a román nemzeti ügy martirja mutatkozott be és sikerült is neki annak idején a vatikán hangulatát maga részére megnyerni; jelenlegi római időzése azonban ily sikerrel nem dicsekedhetik.

A nemes ócsai választás ügyében a bíráli bizottság által kiküldött biztos Örléy Kálmán képviselő a képviselőház hétfői ülésében fogja a megejtett vizsgálatról szóló jelentését bemutatni.

A pécsi diszoklevél. Pécs város képviselő testületének mintegy 30 tagu küldöttsége kedden a polgármester vezetésével Budapestre érkezik, hogy Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszternek, a város egyhangulag megválasztott diszoklevéléről szóló művészi kiviteli diszoklevélét átnyújtja.

A szocialisták térfoglalása Makón. Makóról írja tudósítónk, hogy a hétfolyami városi képviselőválasztások alkalmával négy szocialista-demokrata képviselőt is beválasztottak a városi tanácsba és pedig: Redei Ferencz, Nacsia János, Molitorisz István és Király Pal szocialista vezéreket.

A rokkant kereskedők gyámolítása. Szép és humanus, de szakterekü mozzanat is

ez a kerekedő-társadalomban. A magyarországi kereskedelmi utazók egyesülete a nyári szünet előtt tegnap tartotta utolsó igazgatósági ülését Auer Róbert elnöke alatt. Az ülésben a folyó ügyek elintézése után véglegesen elhatározta az igazgatóság, hogy a rokkant vagy keresetképtelenné vált kereskedelmi alkalmazottak agkori ellátásáról az egyesület nyugdíjalapjából gondoskodni fog, s már ebben az esztendőben is pályázatot hirdet, hogy két megrokkant kereskedelmi alkalmazottat, havi 50—50 koronával gyámolítson. — Egyben elhatározta az igazgatóság, hogy lelkes köriratban szólítja fel a nagy kereskedőket, lépjenek be a nyugdíjalap támogató és alapító tagjainak; azonfelül pedig a Magyarországon működő külföldi gyárosokat is nyerték meg a nyugdíjalap támogatóinak. Ebből a kettős irányban folytatott nagyszabású akcióból reméli az egyesület, hogy a jövőben szélesebb alapon is gondoskodhatik a rokkant kereskedelmi alkalmazottak agkori ellátásáról.

KÜLFÖLD.

A hágai békekonferencia. A békekonferencian kitört a heborúság. A különböző nemzetek delegátusai mind gyakrabban kapnak hajba és a diplomáciaiak már dolgoztak az, hogy a delegátusok között keletkezett feiré téseket kimagyarazza, az összekocczanásokat elsimítsa. Ennek a megteremtésében nagy része van annak a titoktartásnak melyet a delegátusok mindjárt a konferencia elején megfogadtak és mindjárt a konferencia elején meg is szegtek. A titoktartáson kívül az egyenletlenséget szítja a nemzetiségi agitátorok aknamunkája. Sok ilyen agitátor fardozott azon, hogy a békekonferenciát valamodon-módon a maga céljára kizsákmányolja, de a legálhatatosabban az örmény izgatók fizik ezt a meserkedést.

M i n a z C s e r a z n a k, az örmények vezérének nem sikerült ugyan, bár nagyon erőlködött, a konferencia tagjaival érintkezésbe lépnie, de bizonyos hollandi körök érdeklődését mégis fölkellette az örmények panasza iránt. T u r k h a n b a s a, Törökország delegátu-át nagyon elkészerítette ez a siker és állítólag kijelentette, hogy nem maradhat tovább Hagában, ha a hollandi kormány türi Minas Cseraz üzeleit.

Hire jár, hogy az örmény agitátort ki fogják utasítani Hollandia fővárosából, mert nem akarják, hogy Törökország kiváleg a konferencián résztvevő államok sorából.

A Dreyfus-ügy. A hadügyminisztérium már elküldte a rennes-i katona törvénytörvény kormány biztosának a D r e y f u s-ügyre vonatkozó iratokat. A törvénytörvény következőkben fog alakulni: Elnök: J o u a n e műszaki ezredes, szavazó bírák: Brougnard alezredes, a tüzérségi iskola igazgatója, P r o t t i l l e t őrnagy, M e d e őrnagy, B r i o n őrnagy, valamennyien tüzértisztek; továbbá P a r f a i t gyalogsági százados, C a r r i é r e alezredes mint kormány biztos, J a c q u i n e lovassági kapitány mint előadó és P a p i l l o n közigazgatási hivatalnok mint jegyzőkönyv vezető. A kormány utasítást küldött a bresti prefekturának, hogy milyen intézkedést tegyen Dreyfus partraszállására.

A bresti prefektus már megis kapta a kormány rendeletét.

Parisból sok detektiv, csendőr és egy lovasszázad megy Rennesbe.

Rennesben a semm tőzsek kifüggesztett ítéletet bemocskolták.

A bresti polgármester plakátokon felszólította a lakosságot, hogy nyugodtan viselkedjék; megis katonatisztek és gimnáziumi tanárok összeveszték a Dreyfus-ügy miatt. A tisztek parbajra hívták a tanárokat. S több parbaj már meg is történt.

Transzval. A volksraad elhatározta, hogy elfogadja a választói jogról szóló törvényjavaslatot, de mielőtt életbe lépteti, kérdést intéz a nép ez. K r ü g e r elnök köszönetet mondott a volksraadnak s azt mondta, hogy Transzval most nyugtalan időköt el és senki sem tudja, mi fog történni. A másik fél egyáltalán semmi e n g e d m é n y t n e m t e t t, ő p e d i g t ö b b e t n e m a d h a t o t t m e g. Nem akar háborút, de nem is tehet több engedményt. Isten mindig megoltalmazta a burokat s v s z a a d t a Transzvalnak a függetlenséget, a melyet egyszer már elvettek tőle.

Harc a Fülöp-szigeteken. Otis tábornok táviratozza Manila-ból: Lawton tábornok csapatai, amelyek az országnak Bakolortól deire eső részét tartják megszállva, a Zapote folyó mentén és a Bakolortól élő uton rekognoszálásra indultak nyugati és déli irányban. A filippinok visszavonultak Imosz fele. — Heves ütközet volt. Az amerikaiak vesztesége tíz halott és negyven sebesült. A filippinok vesztesége igen nagy. Valószínű, hogy a filippinok a déli tartományokban már nem fognak nagy ellenállást kifejteni.

A karolina szigetek eladása. A spanyol szenatus elfogadta azt a törvényjavaslatot, mely a Karolina szigeteknek Németország részé-

hogyan mi nemcsak karddal, hanem a béke fegyvereivel is egyforma jól harcolunk, — vajjon melyik hoz nagyobb elismerést számunkra?

A harci dicsőséget megbámultak, a kultúra diadalaiért azonban a szeretetnek; vajjon melyik válik inkább hasznunkra?

A szeretetnek melege van. — kisebb, de emberibb; a bámulat hideg, mert nagy ellentét szűri; azt bámuljuk meg, a mi hiányzik belőlünk, de azt szeretjük, a mi velünk közös. Azért jobban örülhetünk e támadó szeretetnek, mint büszkelkedhetünk ama hideg bámulattal!

Az elválasztott a Nyugattól, ez összeköt vele!

A hétről.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

A hatásos címek eiesnek. A mi most van, az nem »tél júniusban«, hanem egyszerűen »aprilis júniusban.« A legszeszélyesebb idő. Meg tegnap azt tanácsoltam a lakótársamnak, hogy váltsuk ki egyikünk téli-kabátját s ma már olyan meleg van, hogy azt a komoly tervet kellett szólni, hogy kettőnk egyetlen überczijerét is jó lesz becsapni.

Ezért a vidékies humorért ne méltóztassék engem megróni. Nekünk vidéken sok minden szabad. Tavolabb esünk Nyugat-Európától, mint a főváros s ez meglátszik az írásainkon

is. Egyik helyi lap például a multkor a köpő csészéről irt kedves kis újdonságot, a másik meg fiatal óriásokat emelt fel a csillagos égig—kormányparti modorban. Az ő betűsük legyen most az én mentségem is.

A milyen szeszélyes volt az időjárás, olyan nyugodt volt a heten a politikai élet.

Egy miniszter-elnöknek a kiegyezés ügyében tett lépéseit a legverengzőbb ellenzéki tigris is tudomásul veszi! . . . Hat hallott még ilyet Európa? Mi szükség van akkor a kormánypartra, ha az ellenzék mindenre igent mond? . . . Ugy halom, hogy a politikai dolgok ez a fordulata úgy ekészerítette Márk Endrét, hogy elhatározta politikai szereplésének befejezését . . . Igaza van! Ha már mindenki mameluk lesz, akkor nem fizeti ki magát a mamelukság! . . .

Holmi ostoba morálon tultéve magunkat, semmi sem fizeti ki magát manapság, csak a pénztárnoki hivatal. A pénztárnok uraknak sokat köszönhet a sajtó. Így, a bealott holt szezonban miről írának a lapok, ha nem volna sikkasztó pénztárnokok? . . .

Igazán kár, hogy a katonatisztek olyan ritkán vagdálnak össze védtelen polgárokat! . . . Egy-egy kardaffér is olyan halás laptöltelék, ha az ember elszánta magát öt-hat parbajra.

Rigó Japcsi nem halt meg. Sőt, hogy elevegségét lebizonyítsa, lakását Japánba teszi át. Persze a szép Klárat is magával viszi. »Napnyugat gyöngye ég veled! . . .«

Sajnos, nem minden szerelem Japánban végződik. Szegény Lujza hercegnő a megmondhatója. A héten ismét sokat beszéltek róla a lapok. A Lujza hercegnő regényében egy nagy tanulságot látok: A mi korunkban a szerelmezt bolondok házába csukják! . . .

Tudjak ezt jól szegény szerelmesek. És ha már beleestek a sötét verembe, legalább igyekeznek eljutni. A héten Napolyban lett öngyilkos egy szerelmes pár. A nő már tul volt a balzaci koron, a férfi alig mult husz éves . . . Van valami igaza a századvégi fel-fogóknak, mely a szerelmeseket az örültek házába küldi! . . .

Debreczenben alig történt valami. Itt igazán holt szezon van, mert még sikkasztó pénztárnokaink sincsenek.

Lehetetlen azonban elhallgatni a hétnek egy esemnyét, annyival inkább, mert másról úgy se lehetne írniuk.

Lapunk munkatársának, Ady Endrének verskötetete a mai napon elhagyta a sajtót, pár nap mulva minden könyvkereskedésben és szerkesztőségünkben is kapható.

Tekintettel arra a redkivül szoros, baráti viszonyra, melyben a nevezett fiatal poétával állok, nem tartom illőnek, hogy a kötetnek nagyobb reklámot csináljak . . .

Ezekután az olvasóknak kellemes fürdőzést kívánok! . . .

Dyb.

szére való átengedéséről szól. Ez valószínűvé teszi, hogy nemsokára a német birodalmi gyűlés is foglalkozik a dologgal és a világ megállíthatja azokat a kifogásokat, melyeket a németek a hódításnak nevezett vásár ellen tesznek. A birodalmi gyűlés behívásának ideje ugyanis még nincs megállapítva. Ha Spanyolország nem végez ilyen hamar a törvényjavaslattal, akkor júliusban rendkívüli ülésre hívták volna össze a német birodalmi gyűlést, a német-spanyol egyezmény tárgyalására. A dolog mai állása szerint arra aligha lesz szükség és a német birodalmi gyűlés még az elnapolás előtt elintézi a Karolina-szigetek ügyét.

Per-revizio — Spanyolországban. Spanyolországban is van nagy port felverő szenzációs perrevizió ügye. A montjuichi pör reviziója ez, amely most foglalkoztatja a közvéleményt. Sem a Karolina-szigetek eladása, sem más esemény nem ad annyi dolgot, mint ennek a reviziónak a kérdése. Egy bombamerénylet adott okot a pörre és a mikor a vádoltak már börtönben ültek, kiderült, hogy hallatlan kínzással, mely az inkvizícióra emlékeztet, csikarták ki a vallomásokat. Most, hogy ez a leleplezés megtörtént, egyre terjed a mozgalom a pör reviziója érdekében. Több városban, különösen Korunában és Pontevedra-ban nagy népgyűlést tartottak, mely a revizió és a kínzás elrendelőinek szigorú megbüntetését követelte. Barceonában állandó bizottság alakult a revizió érdekében és most ez a bizottság felhívást intézett a sajtókhöz, egyesületekhez és magánszemélyekhez, hogy agítaljanak a revizió érdekében és gyűjtsenek erre a célra pénzt. A Silvela-kabiet egyelőre nem tesz e dologban semmit, csak ketségbe vonja, hogy valók azok a leleplezések, a melyek a vallás és az állami rend nevében elkövetett kegyetlenkedésekről szólnak.

Táviratok.

Németek és francziák Dániában.

Kopenhága, jun. 16. Ravn tengerészeti miniszter tegnap ebédet adott, a melyre meghívta az itt veszteglő német és franczia hadihajók tisztjeit és a német és franczia követtség tagjait. A tengerészeti miniszter az ebéd során felköszöntötte a német eszárót és a franczia köztársaság elnökét, azután pedig a német és a franczia haditengerészetet. Kiderlen-Wachter német követ a dán királyra, Margerie franczia követ pedig a dán haditengerészetre üritette poharát.

A cseh nyelv ellen.

Prága, jun. 16. A tartományi törvényszék ma tárgyalta Bartak Janos tartománygyűlési képviselőnek az ügyét, a kit az elsőfoku bíróság hivatalos emarába való beavatkozás czimén öt frt penzbírságra ítél, mert a ricani ellenőrzési szemere jelentkező embereket felszólította, hogy a szemlén cseh nyelven jelentkezzenek. A tartományi törvényszék helyben hagyta az első foku ítéletet.

Halálozás.

Roues, jun. 16. Sourrieu bitoró érsek meghalt.

A schaumburg-lippe herczeg Bécsben.

Bécs, jun. 17. A schaumburg-lippe uralgó herczeg, a ki június 21-én több napra ideérkezik, köszönettel visszautasította a felségének azt a meghívását, hogy a burgba szálljon. 22-én Schönbrunban a felségénél ebéd lesz a herczeg tiszteletére.

A párisi események.

Páris, jun. 16. A Havas-ügynökség formálisan megczáfolja egyes reggeli lapokat azt a jelentését, hogy Casimir Perier azt mondta Krantz volt hadügyminiszternek, hogy a Dreyfus-pör reviziója sajnálatos dolog.

Páris, jun. 16. A Hava-ügynökség jelenteti: Poincaré ma délelőtt meglátogatta Brissont, Sibot-t és Sarrient és azután az Elysée-palotába ment. Délután Poincarénál tanácskozás lesz, a melyben részvesz Brissont, mint tanácsadó, továbbá Sarrien, Deccasé, Monis, Guillaín, Krantz, Delombre, Barthou,

Ribot és Moageot. A konferencián elintézik a függőben maradt kérdéseket és határoznak a tárczák átvétele dolgában.

Szerbek és törökök.

Belgrád, jun. 16. Minthogy a lakosság, a mely a szerb határőrségnek segítségére volt a betört albanok ellen, ellenállást tanúsított, a törökök a kormányhoz érkezett jelentések szerint ismét visszavonultak a határon túl. Az a híresztelés tehát, hogy az albanok betörésében török katonák is résztvettek, úgy látszik az első ijedségre vezetendő vissza.

Levelek.

Latinovits,
Bíró Pál,
Ugron Gábor.

Ugy-e talány ez a három név így egymás mellett? . . .

Hát ugy történt a dolog, hogy Hegyi Aranka a Népszínház primadonnája. S. A. Ujhelyről a fővárosba akart utazni. A pályaudvaron Bíró Pállal, a »Felső Magyarorszag« szerkesztőjével beszélgetett, mikor egyszerre odalép bizonyos Latinovits Ernő ur, volt kormányparti képviselő. Üdvözli Hegyit, de tudomást sem vesz kisérőjéről. A művésznő siet a két urat egymásnak bemutatni: »Latinovits Ernő, — Bíró Pál szerkesztő.«

Latinovits ur a bemutatásra nem reagál. Bíróra rá se néz s nem fogadja el a felé nyújtott kezét.

Eddig rendben voltunk. Latinovits ur a Nemzeti Kaszinó tagja s elvégre nem lehetnek mindnyájunknak egyforma fogalmai az illedelmről.

A mi ezután jön, az aztán érdekes! Bíró természetesen provokáltatta Latinovicsot.

A provokált ur segédeitől ez a válasz érkezett.

»Nemzeti Kaszinó, Budapest.

Igen tisztelt uram:

Latinovits Ernő ur megbízott, hogy Bíró Pál ur s közte felmerült ügyet belátásunk szerint intézzük el.

Véleményünk következő:

Az illedelmességi szabályok szerint a z e l ő k e l ő b b és idősebb urtól a k e v é s b b é e l ő k e l ő es fiatalabb ur elvárni köteles, hogy k é z n y u j t á s r a m é l t a t j a e. Jelen esetben az idősebb Latinovits Ernő ur, tehát Bíró Pál urnak várnia kellett volna, hogy első találkozására Latinovits Ernő urral mindjárt bizalmas lesz-e. E szabály ellen vétvén, Bíró Pál ur köteles hibájának következményeit elviselni.

Továbbá senkitől sem követelhető, hogy k e z é t n y u j t s a: mert a z n e m a z i l l e n d ő s é g, n e m a b e c s ü l e t, h a n e m a b i z a l o m k é r d é s e.

Ezek után lovagias elégtételadás és vételnék belyet ez esetben nem látjuk. Tisztelettel:

Budapest, 1899. május 28.

Ugron Gábor, s. k.

Kubinyi Árpád s. k.

Az ügy folytatása nem tartozik reánk. Egyoldalulag befejeztetett. Bolygatni nem kívánjuk, csak egy pár szó mondani valónk van.

Eltekintve attól, hogy arra a hölgyre sem valami megtisztelő, ha az ő kisérőjét előtte és így sértik meg, tagadhatatlanul és elvitathatatlanul fenforog a sértés!

De előáll Ugron Gábor, a nagy függetlenségi népvészér, a nagy demokrata, a Rabonbán ivadék, a Nemzeti Kaszinó tagja s olyan szépen meghuzza az e l ő k e l ő é s k e v é s b b é e l ő k e l ő közt a választó vonalat, hogy attól — ha valamit adnók rá — hol tig koldulhatna szegény Bíró Pál, aki nem tagja a Nemzeti Kaszinónak, de lelkes és öntetlen tollharczósa az igazságot függgetlenségi eszmének!

Felesleges dolog tovább kommentálni Ugron ur eljárását.

Bíró Pálban van annyi önérték, hogy kellően megalkotja a maga fogalmát Ugron urról és felfogásáról.

A ki önértékkel és tehetséggel kezeli a tollat, azt nem képesek kicsinyelni vagy lenézni sem nagy, sem kis összegekben kártyázó kaszinó tagok.

De alkossa meg Ugron Gáborról más is a véleményét.

Ez a viharos politikai multtal bíró ur új oldalról mutatta be magát.

Higgy neki óh »romlott értelmiség és gyenge nép«! . . .

—d—

H I R E K.

Egy őszinte szó a városi pálinka kereskedéshez.

Nagy baj fenyegetheti Debreczen város szesznagykereskedését! Egyik toll mozgósítja a másikat, nem azért, hogy argumentumal győzzön, hanem most már a cikkirók a maguk mosdó talának szennyét merészelve a közgyűlés felé csapni s meg rágalmazva diszcréten mindenkit, a ki nem a városi pálinka üzlet álláspontján áll, napról-napra védő cikkekben igyekeznek a lábuk alatt ingadozó talajt megszilárdítani.

Kár egy kérdés miatt, mely nagy részben finanszialis oldalról bírálandó el a város szempontjából, az alacsony szeszvédelmek fegyvertárából keresni elő a védelem eszközeit, kár különösen oly esetben, midőn a társadalom minden rétege képviselve van a harcolók között, s egyikről sem tehető fel, hogy a város igaz érdeke ellenében magán érdekeket melengessen.

A májusi közgyűlés óta nagyon eltévedtek az érdeklődők a vita tárgyától. Mindenütt mindenki a magas morálról és a moralis ellenargumental, sőt még a Pallas Lexikkal is igyekeztek a pálinka városi elárúsításának moralis értékét és tartalmát bizonyítani. Hát bizony ezzel elterelték a fontos kérdést arról a térről, a melyen letárgyalható lenne. Mert ezt az ügyet sem tisztán a moral, sem tisztán a pénzügyi eredmények szempontjából elbírálni nem lehet, hanem mind a kettőnek megfelelő befolyást kell engedni a hatások előidézésében. Azután meg vissza kell még emékeznünk a májusi közgyűlés felszólalására is. E felszólalások nagy része az elen az eljárás ellen irányult, melylyel a közgyűlés tudta es beleegyezése nélkül üzlet nyitattott, a város nevében cégjegyzés eszközöltetett, s cégvezetői jogosultsággal ruhaztatott fel oly egyen, a kire a közgyűlés talán egy garasát sem bizza a városnak. Ez az eljárás volt a legerősebb kritika tárgya s ennek az eljárásnak, mely jogtalan és törvénytelen volt, a mentegetésnek egyetlen szava sem sietett segélyere.

Maga a pálinka-üzlet vitája az elnök, jegyző tiltakozása folytán szük mederben folyt s a moralis érvekkel harcolók ellen egyetlen ember sem szállott sikra azzal az érvel, hogy oly tekintélyes jövedelmet biztosít ez üzlet, a melyet a háztartás egyensúlyának megingatása nélkül elveszteni nem lehet? Senki nem mondotta az illetékes tényezők részéről, hogy 30,000 frt tiszta jövedelmet hozott az üzlet s így a közgyűlés elosztott annak a tudatnak a hatása alatt, hogy egy immoralis vállalkozásba vitték belé jogtalanul a város nevet es vagyonát.

Most aztán a sajtóban folyó vitában szintén nem a számok csalhatatlan logikájával támadnak es védekeznek az üzletet megcsinált s fenntartani akaró közegek, hanem a mellett argumentálnak, hogy de bizony moralis dolog a város pálinkakereskedése.

Itt masodszer van elhibázva a védelem. Vagy méltóztassanak ugyanis megbizni az előterejesztendő számadasok mindenkit meggyőző hatásában, s remélni, hogy a finanszialis eredmény nagysága előtt elhallgat sok — különben jogos érv, vagy pedig tessenek hallgatni s nem a moralis erőre támaszkodni, mert ez az érv a jelen esetben a kereskedést

fenntartóknak az anyagi eredmény igazolása — nélkül rendelkezésükre absolute nem áll.

En pl. a magam részéről nem szavazhatnék az üzlet megszüntetése mellett, ha igazolást nyerne az, hogy 30000 frt évi tiszta haszon háramlik ebből most is — a szesz-fogyasztási adó bérlet megfizetése után — a városra. Csak arra vagyok kétszék kíváncsi, hogy befizette-e a városi szesz-üzlet a város szeszitaladó pénztárába a fogyasztási adót a kimért és eladott szesz mennyiségek után?

Ha befizette a mintegy évi 40000 frt tehető adót s még is maradt 30000 frt haszon akkor egy oly lucratív üzlettel állunk szemben, a mely mellett tisztán a város nem egyesek érdekei tartandók szem előtt, de ha ugy tudott 30000 frt hasznot produkálni, hogy 40, vagy 30000 frt tot elvont a városi szeszitaladó pénztárából, akkor a haszon kimutatása szemfényvesztés s akkor tudni fogjuk, hogy miért kellett a szeszitaladó bérletnek 3 év alatt deficittel végződni, tudni fogjuk, hogy valóságos semmi haszonnal nem jár a szesz-üzlet, csak éppen egy pár ember busás jövedelmét biztosította.

Azok az urak, akik mint a közgyűlés által kiküldött szamvizsgálók, felügyelők meg a tanács vizsgálata előtt jutnak a számadatokhoz, teljesíték ezuttal szigorral kötelességüket, vizsgálják meg a könyveket és mutama már a szesz fogyasztási adó bérlet vállalatai bezarodott s annak adatai senkinek kárára sem szolgálhatnak. Kutassanak e vállalat eredényei között is a felvetett kérdést megvilágító adatok után s adjanak oly jelentést mely a viszonyoknak nem „lehetőleg”, hanem kétségtelenül hű képét nyújtja.

Ha e jelentés kedvező lesz, akkor nem lesz szükség még arra az aláírási ívre sem, melyet mostanában a korcsmárosok között körtet a városi szesz-üzlet s melybe az aláírók elmondják, hogy reggeli és esteli imájuk gyédüli célja, hogy a város palinkáját merhesék s ne az Aronék „lötytyet”. Nem lesz szükség akkor az f. ur hozzá hasonló niveaujú cikkére sem.

De ha e jelentés kedvezőtlen lesz, akkor talán magára — f. urra sem lesz többé szüksége Debreczen városának.

Egy bizottsági tag.

* **Istentiszteletek.** A holnapi istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg: Ev. ref. nagy templomban Dicsőfi József, kis templomban Belteki Lajos, Kossuth. u. templomban K. Tóth Kálmán, Ispótlay templomban Mitrovics Gyula.

Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

* **Tanácsülés.** Debreczen város tanácsa ma délelőtt 10 órakor a város háza nagy tanácstermében Komlóssy Arthur főjegyző elnöklése alatt ülést tartott, melyen folyó ügyek nyertek elintéztet.

* **Kiss Aron püspök M. Szigeten.** Kiss Aron, a tisztántul ev. ref. egyházkerület püspöke, mint levelezőnk értesít, pár nap óta M. Szigeten időzik, hol az érettségi vizsgálatokon elnököl. — A püspök kíséretében van Balogh Ferencz hittanár is. A m. szigeti jogakadémia ifjúsága a vizsgálatok befejezése után faklya-menettel óhajt tisztelni. A püspök Szikszay Zoltán ev. ref. lelkész vendége.

* **Öngyilkosság.** Kocsis István volt gázgyári penz-beszédő tegnap este 8 órakor Szent-Anna-utcza 28. sz. a. lakásán felakasztotta magát — meghalt. Az öngyilkos 55 éves volt s jelenleg alkalmazás nélkül volt. Egy levelet hagyott hátra, melyben kéri a feleségét, hogy vitessék a kórházba, ha már nem tudják eltemetni. — Az öngyilkos ember öreg korára maradt állás nélkül. Féltsz elkerülhetetlen a

nyomortól s az a félelem kergette a halálba. Kocsis Etele színész, Pethes Imre színművész felesége, ki a debreczeni színháznál is működött, jelenleg a Leszkay-féle szintársulat tagja, édes atyját vesztette el az elhunytban.

* **Debreczen a székelyekért.** Az az eszme, melyet Lapunk egy közelebbi vezércikke vetett fel székely férfi és leány cseledek alkalmazása érdekében, egész Debreczenben visszhangot keltett. — Vancsa György, aki székely földről származott ide, életrevaló indítvánnyal áll elő. Azt ajánlja ugyanis, hogy Debreczen város gazdasági egyesülete a tőle telhető módon tegyen lépéseket, hogy a székelyeknek Olahországba való kivándorlása lehetőleg megakadályoztassék. Debreczen városában ugyanis alllandón nagy a gazdasági munkás, béres, kocsis szükséglet. Különösen a mezői munka beálltakor lehet tapasztalni, hogy a vidékiek haza szökdönsék s a gazdáknak nagy gondot okoz a cselédhiány. Milyen könnyen meglehetne a kérdést oldani úgy, hogy egy csoport erős és munkabíró székelyt Debreczenbe hoznának s azokat a gazdák olcsóbban, mint a közel vidéki embereket szolgálatukba fogadnák. Nemesk magukon segítenének, de előmozdítanának a kegyház a fiasszomogalmat, mely a székelyek kivándorlása ellenében most indult meg. Azt még mondani sem kell, hogy a székely kitűnő munkabíró értelmes és józan nép, s nem oly nagy igényű, mint az, a ki a magyar alföldön nekedett. — A debreczeni gazdák, a mellett, hogy önmaguk hasznát is előmozdítanák, kulturmissziót teljesítenének. A gazdasági egyesület, mint értesülünk, egyik legközelebbi ülésén fog e felett határozni, a hangulatból ítélve, minden lehető megteendő, hogy az eszme testet öltön. — Ugyanígy irányu mozgalmak indultak a cselédleányok hozatala érdekében, mely szintén igen előnyös volna a debreczeni családokra nézve.

* **Meghívás a honvédelem és szabadságszobor ügyében alkotott 12 tagú vegyes bizottságnak 1899 június hó 18-ik napján az az Vasárnap d. e. 11 órakor a Csokonai-kör helyiségében (ereskedelmi akadémiá palotaja I. emelet) tartandó ülésére.** Targy: Az emlékereti körörszólán kiszallítása és a f. évi aug. 2-diki ünnepély. Debreczen, 1899 június 15. Tisztelettel Komlóssy Arthur, a vegyes bizottság elnöke.

* **Ady Endre verskötete.** Lapunk fiatal poéta - munkatársának költeménykötete ma hagyta el a sajtót s pár nap múlva úgy szerkesztőségünkben, mint könyvkereskedések utján megzerezhető. Felesleges Ady Endre költeményeire a közönség figyelmét felhívni, hiszen szerzőjük rövid idő alatt közkedvelőségű poéta lett a debreczeni közönségnek. A díszesen kiállított kötethez Abrányi Emil, az ismert kitűnő költő irt rendkívül dicséret, megleghangú előszót, melyet lapunk hetfői számában közlünk. A kötet ára 1 frt.

* **Rejtélyes csontváz.** Csöörtöki számunkban e cím alatt megemlékeztünk arról a titokzatos esetről mely némi világosságot ígért Szentgyörgyi Kálmán volt főisk. szenior és s. tanár 11 év előtt történt rejtélyes eltűnésehez. Említést tettünk a fővárosi rendőrség alirátáról is, mely előbbi felevezésünket — minden szükségesség dacára — megerősítette. Ma azonban a fővárosi rendőrség a következő demontit tette közé:

Egyes lapok ma arról írják, hogy a rendőrség egy befalazott csontvázzal bukkant, mellette több írás feküdt a melyekből a rendőrség arra következtetett volna, hogy a befalazott csontváz zonos Szentgyörgyi Kálmán volt debreczeni főiskolai segédtanárral, ki 1888-ban tűnt el nyomtalanul egy szilodából. A rendőrség erre nézve megjegyzi, hogy az egésznek semmi alapja sincs. F. é. június 13-án reggel a Muzéum-köruton csatornakészítés alkalmával találtak ugyan a földben több emberi csontrészt s ezeket, mintegy 50 esztendősk lévén, el is küldték az anthropologiai intézetnek, de ezek a csontok semmiféle összefüggésben sincsenek semmiféle elűnttel.

Ez a rendőrség czáfolata. Ezzel szemben a leghatározottabban kijelenthetjük, hogy igen is érkezett s ürgős megkeresés a debreczeni r. főkapitányhoz a kérdéses ügyben, még pedig Farkas fővárosi r. tanácsos aláírásával. E megkeresésre a debreczei főkapitány — a hogy már megirtuk — válaszolt is. Lehet, hogy a vizsgálata érdekében áll az ügyet titokban tartani, de azért letagadni a valóságot a fővárosi államrendőrségnek sem lehet.

* **Évzáró vizsgálatok.** A debreczeni ág. hitv. ev. elemi iskolában az évzáró vizsgálatok a Miklós utcai imaházban következő sorrendben fognak megtartani: Jun. hó 19-én d. e. 9—12-ig a fiakkal jun. 19-én d. u. 3—6 óráig a lányokkal. Jun. 20-án d. e. 9 órakor háláadó istentisztelet. A kézimu kak jun. hó 19-én d. e. 11—11-ig és d. u. 3—6-ig az iskolai helyiségben megtekinthetők. Ezen vizsgálatokra, valamint a háláadó istentiszteletre a m. t. szülőket s a tanúy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja, az ág. hitv. ev. iskola zek.

* **A Vörös Kereszt egylet köszönete.** Grf. Csekonicz Endre a Vörös kereszt Egylet elnöke következő levelt intézte a lapok s így Debreczen szerkesztőséghez: Igen tisztelt szerkesztőség! A folyó évi évi május 17-en tartott ünnepély s országos közgyűlésünk egyhangulag azon határozatot hozta, hogy némi vizsgálatot azon valóban határos támogatásnak, melyben ahazafia sajtó magasztos czelu intézményünket a mult evben is részesíteni szives volt, annak legmelegebb köszönetét fejezi ki. A midőn ezt tolmácsolni kedves kötelességemnek tekintem, legyen szabad emberbaráti egyesületünket további jóindulatába ajánlani. s kérem egyuttal, hogy a mult évi működésünköl szülő ide csatolt jelentést becses lapjában a lehetőség szerint ismeretoni szivesedjék. Kiválót isz telettel Budapestön, 1899. évt június hó 12-en. Az elnök: Gróf Csekonicz Endre s. k. v. b. titkos tanácsos.

* **Polgári kerékpáros Egyesület f. hó 17-en az az má szombat n este 8 óra or. tartja megszokott helyiségén az egyesület helyiségében (Dreh-r örcsarnok), melyen az egyesületi tagok által bevezetett vendégek is szivesen lattatnak. Ez alkalommal lesz bemutatva az egyesület által f. hó 11-en a Nagy-Váradi kerékpár versenyen nyert tisztelet díj is, az ezüst serleg.**

* **Menyegzői lakoma a Bikában.** Csöörtöki déli t. vezette ostarhoz Kirchnayer Vilmos k. enyiczkei földbirtokos Kászányczy Margitot, Kaszányczy Endre helybeli tekintélyes nagykereskedő leányát. D-lben fényes nász-lakomára gyűlt össze a Bika nagytermében a széleskörű rokonságból álló előkelő násznap. Ebed alatt a Magyar-estvérek huztak a szebbnél-szebb magyar nőakat, olyan kitűnően, a hogy csak ök képesek Debreczenben. Azután táncz következett A fényes lakoma a Milőcker Lajos konyháját dicséri, melyhez hasonló alig van Debreczenben. A lakoma különben a késő esti órákig tartott. Az ifju pár nélkül, mert az korábban elutazott.

* **Szabó Illés meg az oszlop.** Szabó Illés 18 éves csavargót ma a vasuti főnökség azért kísértette be a mezőrendőrkapitánysághoz, mert a vasut menti nagy oszlopok közül egyet kihuzott s odebb akart vele állani. A fiu, ki nyír béteki illetőségű, most a rendőrség börtönében várja büntetését.

* **A csolnakázó egylet** Jun. 17—18-án nagy regatát rendez, az összejöveire a külső és belső csarnokok zöld galyakkal és virágokkal lesznek ismet feldíszítve, a kikötő frissen vágott fűvel lesz beborítva. Vasarnap d. u. 4 óráig este 9-ig kitűnő czimbalmos magyar zene fogja a tettet edző sport kedvelő urakat és hölgyeket felvidítani. Laczi-konyha, fonatos, fris tormás virsli, márcziusi jégbehűtött sörről és füves ses akerti borról a fáradt hajósok részére gondoskodva van. Legközelebb diszhalászat fog rendeztetni. A rendező s e g.

Legfinomabb karlsbadi

ostya és lepényke

minőség tekintetében felülmulhatatlan, gyárt és küld

Alois Frank, Troppau.
Vezérügynök Magyarország részére: **Dillmont Frigyes Budapest, Kertész-utca 55.**

Hirdetmény.

Hivatkozva Egyház-tér 3. szám alatt szerzett jó hírnevemre, van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy újból

Varga-utca 23 sz. alatt
a mai kornak megfelelőleg

Vegyészeti ruha tisztító és javító intézetet nyitottam.

Elvállalok tisztítás és javításra mindennemű férfi, női ruhákat, pipere és háztartási czikkeket, sokkal jutányosabban és szebben elkészítek, mint bárhol is. Kivonat az árszámlásból:

Egy férfi öltöny 1.20-tól 1.60-ig.
Női ruha 80 krtól 2.50-ig.

Magamat továbbra is a n. é. közönség pártfogásába ajánlva

kiváló tisztelettel
SÉLLYEI JÓZSEF.

Nevenben Bozóki János jó hírnevű óras Egyház-tér 3. szám alatt munkát elvállal.

Levelezőlapon vett értesülésre azonnal megjelenek.

ad 1/1899 felsz. küld.

Hirdetés.

A debreczeni ev. ref. egyház által segélyezett árvák és szegény gyermekek lábbeli szükségletének előállítására pályázat hirdettetik. Szükséges mintegy 260—280 pár bélelt száru csizma, s ovány fodros borjú bőrből. A gyermekek fele fiu, fele leány, így azért ajánlathoz 1 pár fiu csizma és 1 pár leány csizma mint a gyanánt mellékendő, mert a szállítandó készlet kell, hogy e mintának minden tekintetben megfelelő legyen s azokért az átvételtől számított 4 hónapig szállító felelős s minden javítást külön díjazás nélkül sajátjából teljesíteni tartozik. Az ajánlatok és minták a f. év **június 24-én d. u. 5 óráig** az ev. ref. egyház igató hivatalába beadandók, hol az igató azokról térítvényt ad. Az összes szükséglet szerződészerű szállítására végső határidőül a f. 1899 évi szeptember 20-ik napja tüzetik ki, a mely határidőre a kész áruk a kijelölendő helyre okvetlenül beszállítandók.

Az ajánlatok elfogadását illetőleg a szabad elhatározás joga fentartván, a vállalkozóval a szerződés az egyházi ügyvéd közbejöttével köttetik meg, a többi ajánlatok s minták visszaadtnak.

Kelt a debreczeni ev. ref. egyház árvafelszerelő küldöttségének 1899. jun. 13-án tartott gyűlésében.

Leney-Szabó Miklós, Dr. Benedek János,
előadó jegyző. elnök.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya.

Borszék

Gyógyfürdő Erdél ben, Csikmevényében, a fenyvesek bazájában.

Fürdőidény tartama: Jun. 15.—Szept. 15-ig.

Utazás: Szász-Régenig vasuton, onnan az igazgatóság által szubventionált gyorskocsikon.

E gyorskocsikra előjegyzést tehetni **Miklós, Görög vállalkozónál Sz.-Régen.**

Déli utirány: Brassó, Csik-Szereda vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyuvizek királya, megrendelhető Igazgatóságnál Borszék.

Kapható mindenütt, Debreczenben: **Csanak József, Szabó Zsigmond, Kontsek Géza és Félegyházi János** uraknál.

Fürdőre, borviz üzletre nézve minden felvilágosítással, prospectussal árjegyzékkel szolgál

a fürdő-üzlet igazgatóság, Borszék.

Posta és távirda helyben.

Megrendelhető: Igazgatóság, Borszék.

A világ minden tárlatán első kiüntetést nyert!

Millenniumi nagy éremmel is kiüntetve.

Benzin és gázmotorok

fekvő és állókivitelben, valamint **petroleum-mozdonyok**, előbbieik **malmok**, téglagyárak, gépműhelyek és más ipari üzemekre, utóbbiak pedig **gazdasági czéloka**, gyárt és szállít felülmulhatatlan kivitelben

a svájci

mozdony és gépgyár

Winterthurban.

Rendelések és felvilágosítások miatt sziveskedjék a magyarországi vezérképviselőnk fordulni:

Bendel Gusztáv

BUDAPEST, V., Váci-körut 80. sz.

Különlegességek az összes gépek és műszaki kellékekben és technikai ipar részére.

Arjegyzékek ingyen.

Költségvetések kívánatra azonnal.

Legolcsóbb üzem.

Kittünö gyártmány.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok
Váczli-körút Budapest 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek
2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, konkolyozók, kaszáló- és továbbá járgány-cséplőgépek, léhen-cséplők, tisztító-rosták, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

"Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytetemes acél-akék.

2- és 3-vasútkék és minden egyéb gazdasági gépek.

Rendelés díjtalanul kiderítésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

202. v. k. szám.
1899.

Árverési hirdetmény.

A derecskei kir. járásbiróságnak fh. 17/V. 1899. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Karanyai Menyhért derecskei lakos részére, T. Szabó Gábor konyári lakostól 17 frt tőke és járuléké erejéig 1899 évi Március hó 11-én bíróilag lefoglalt és 315 frtra becsült ökrök, stb. ingóságok **1899 június hó 19-én d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és Konyáron alpereres lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni.

Derecskén, 1899 évi máj. hó 30-n.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.

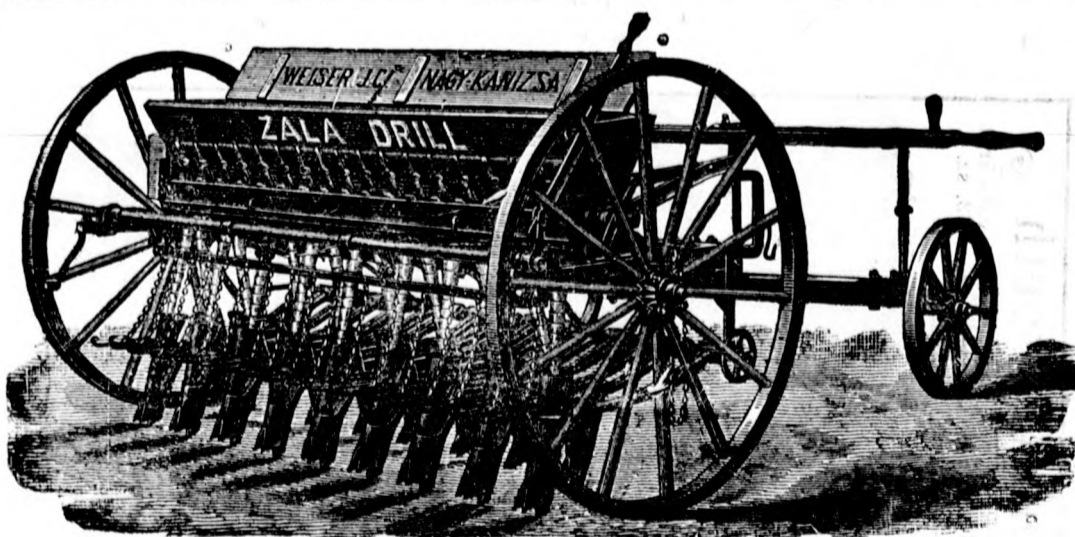
188/1899. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A derecskei kir. bíróságnak V. 254/5 1898 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Fodor Jenő debreczeni lakos részére, Végh Imre b. sárándi lakostól 150 frt tőke, ennek 1898 évi augusztus hó 10. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 112 frt 71 kr. perköltség erejéig 1898. évi Október hó 8-án és 1899 június hó 26-án bíróilag le- és lefoglalt és 555 frtra becsült takarmányféle, tengeri, bor, szekér, gazdasági eszközökből álló ingóságok **1899 évi június hó 22-én d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és B.-Sárádon alperes lakásán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni.

Derecskén, 1899 évi június hó 1-én.

Oláh Géza
bir. kiküldött.

állami arany éremmel lett kitüntetve,

Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen az első díjat, aranyérmet nyert, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

acélból készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

eredeti amerikai Planet jr. kukoricza kapákat.

Raktáron tartunk: Szecskavágó, répavágó, rosták, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtőzsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

Északmagyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat

részvény-társulat képviselősege Debreczen.

Mint fentnevezett kőszénbánya r. t. képviselője, van szerencsém a közlegő cséplési idényre a t. gazdálkodók b. figyelmét általános közkedveltségnek örvendő

szenünkre

felhívni. Ajánlok cséplési szükségletekre

baglyasi, karancsi és csibai szenet

bármely állomásra szállítva

felette jutányos árban.

Tisztelettel

Klein Adolf

Miklós-utca 28. sz.

Serravalló-China bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag, Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venéczia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.,
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. 1/2 literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.

Serravalló gyógyszerár Triesztben,
gyógyszer nagybani szétküldése.

Alapított 1848.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi vetőgép versenyen az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen az első díjat, aranyérmet nyert, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

acélból készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

eredeti amerikai Planet jr. kukoricza kapákat.

Raktáron tartunk: Szecskavágó, répavágó, rosták, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczen, Szikszay-ház a főtőzsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.